

MDM-bedrijven houden kostprijs laag

B.W. Zaalmink (LEI-DLO detachement bij het PR)

Het LEI-DLO houdt van de deelnemende MDM-bedrijven een bedrijfseconomische en een mineralen boekhouding bij. Zo is het mogelijk om deze groep bedrijven te vergelijken met andere melkveebedrijven. In een serie van drie artikelen wordt ingegaan op de economische resultaten en op de uitkomsten van de mineralenboekhoudingen van deze bedrijven. Dit eerste artikel gaat in op de kostprijs van 13 deelnemende MDM-bedrijven in het boekjaar 1992/93.

In tabel 1 zijn enkele algemene gegevens opgenomen over de MDM-bedrijven en gespecialiseerde melkveebedrijven uit de LEI-steekproef.

Het gemiddelde MDM-bedrijf is iets kleiner dan het gemiddelde LEI-bedrijf, en produceert iets meer melk per ha, terwijl ook de melkproductie per koe bijna 250 kg hoger is. De krachtvoergift per koe is bijna gelijk, evenals de kunstmestbemesting per ha grasland.

Overigens zijn de verschillen binnen de groepen veel groter dan tussen de groepen. Zo varieert binnen MDM de melkproductie per koe van 6200 kg tot 8250 kg, de melkproductie per ha van 8900 kg tot 19.000 kg en het aantal melkkoeien van 32 tot 110 stuks. Als groep echter wijkt MDM niet sterk af van de LEI-bedrijven.

In figuur 1 is de kostprijsopbouw van de MDM-bedrijven schematisch weergegeven als percentage van de totale kostprijs. Hierin zijn de volgende kostensoorten onderscheiden: arbeid, grond en gebouwen, voer, werk door derden (WDD), machines en werktuigen, quotum en overige kosten.

Tabel 1 Enkele kengetallen van MDM-bedrijven en LEI-bedrijven (boekjaar 1992/93)

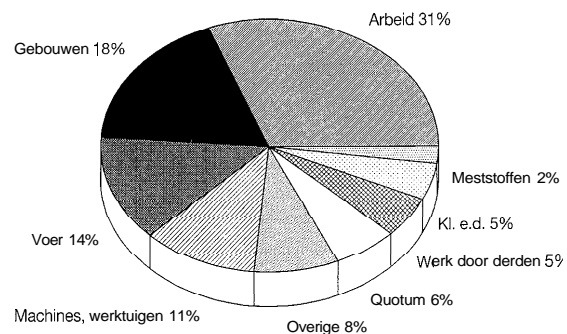
	MDM	LEI
Aantal bedrijven	13	348
Oppervlakte grasland en voedergewassen (ha)	30,4	37,3
Aantal v.a.k.	1,53	1,68
Aantal melkkoeien	54,5	63,7
Jongvee per 10 melkkoeien	8,10	8,72
Melk per ha (kg)	13361	12108
Melk per koe (kg)	7310	6973
Melk per bedrijf (tonnen)	406	452
Krachtvoer per koe (kg)	2132	2144
Kunstmest N per ha grasland (kg)	284	293

De arbeidskosten bestaan uit betaald loon plus eigen arbeid. Deze eigen arbeid wordt berekend door het aantal gewerkte uren ondernemer te vermenigvuldigen met een normaal geldend uurtarief (in 1992/93 fl 34,75). De voerkosten omvatten de aangekochte voeders (zelf verbouwd ruwen krachtvoer blijven buiten beschouwing). De kosten hiervan komen o.a. tot uitdrukking in de posten werk door derden en meststoffen. Dit betekent dat intensieve bedrijven die niet zelfvoorzienend zijn voor ruwvoer hogere voerkosten per ha hebben dan extensieve bedrijven. Andere kosten als grond- en gebouwenkosten zullen voor deze bedrijven juist weer lager zijn.

De quotumkosten zijn de kosten van gelease melk en aangekocht quotum. Deze laatste wordt in de bedrijfseconomische boekhouding in 15 jaar afgeschreven. De overige kosten bevatten alle andere kosten zoals bijvoorbeeld bemesting, diergezondheid, berekende rente enz.

Uit figuur 1 blijkt dat de arbeidskosten een belangrijk aandeel vormen in de totale kostprijs, gevolgd door kosten van grond- en gebouwen en

Figuur 1 Kostprijsopbouw op MDM-bedrijven (in procenten van totale kostprijs)

de voerkosten. De zogenaamde bewerkingskosten (kosten van arbeid, werk door derden en machines en werktuigen tezamen) vormen bijna de helft van de totale kostprijs.

De kostprijs per 100 kg melk van de MDM-bedrijven wordt vergeleken met 348 LEI-melkveebedrijven (tabel 2).

De arbeidskosten op de MDM-bedrijven zijn meer dan drie cent per kg melk hoger. Wellicht wordt dit veroorzaakt door de kleinere bedrijfsomvang waardoor relatief meer arbeid nodig is voor de produktie van melk. Daarnaast is het vrij lastig om exact op te geven hoeveel uren men aan het bedrijf besteed heeft, zodat ook de arbeidskosten moeilijk in te schatten zijn. Verder zien we dat de kosten van werk door derden eveneens hoger zijn (meer loonwerk), en dat de machine- en werktuigkosten lager zijn dan bij de LEI-bedrijven. Bij grond- en gebouwenkosten is er nauwelijks verschil. De voerkosten zijn twee cent lager op de MDM-bedrijven, dit ondanks de hogere intensiteit van deze bedrijven. Op MDM-bedrijven worden minder meststoffen aangekocht; de kosten hiervan zijn 0,5 cent per kg melk lager. De totale kostprijs exclusief arbeid is op de MDM-bedrijven ruim 1 cent per kg melk lager; inclusief arbeid is de kostprijs bijna 2 cent per kg melk hoger.

De totale opbrengsten zijn ongeveer gelijk, zodat de arbeidsopbrengst op de MDM-bedrijven bijna 1 cent per 100 kg hoger en het netto overschot 2 cent lager is. De bedrijfsomvang is op de MDM-bedrijven iets kleiner. De arbeidsopbrengst per bedrijf is f 4.500,- lager dan de gemiddelde ar-

beidsopbrengst van de LEI-bedrijven.

Concluderend kunnen we stellen dat de MDM-bedrijven een gunstige kostprijs (exclusief arbeid) hebben. Door de iets geringere bedrijfsomvang zijn de berekende arbeidskosten echter hoger. Er zijn geen aanwijzingen dat de MDM-bedrijven slechtere financiële resultaten hebben dan andere bedrijven. In een volgend artikel zal ingegaan worden op de uitkomsten van de mineralenboekhoudingen van MDM-bedrijven.

Tabel 2 Kostprijs per 100 kg melk van MDM- en LEI-DLO-bedrijven in 1992/93 (gld)

	MDM	LEI-DLO
Arbeid	34,63	31,58
Werk door derden	5,70	3,58
Machines en werktuigen	12,25	13,89
Grond en gebouwen	19,86	20,26
Veevoer	15,34	17,41
Berekende rente rundvee	2,62	2,80
Veeverbetering e.d.	5,28	5,04
Quotumkosten	6,77	6,35
Meststoffen	2,41	2,95
Overige kosten	6,55	5,91
Totale kosten incl. arbeid	111,63	109,77
Totale kosten excl. arbeid	77,00	78,19
Melkopbrengst	80,74	79,40
Omzet en aanwas	12,01	13,20
Diverse opbrengsten	3,92	4,31
Totale opbrengsten	96,67	96,91
Netto bedrijfsresultaat	-14,96	-12,86
Arbeidsopbrengst	19,67	18,72

Net binnen de bebouwde kom van Schoonbron ligt MDM-bedrijf Huntjens.